

פרוטוקול מס. 30/ג
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' י"ד בסיון תשי"ד - 15.6.54
בשעה 11:00

חברי הועדה:השותפים:

מ. בנטוב - היו"ר
י. אורי
ב. אבניאל
מ. וילנר
ע. מימון
י. ניצני
ש. פרלשטיין
ר. פלדמן
מ. חזני

מוזמנים:

ז. סוזאייב סגן שר המסחר והתעשייה
מר לוינטל - מטה משרד המסחר והתעשייה
מר הנגבי - מטעם משרד המשפטים.

א. דיון בעניני צפת.

סדר-היום:

ב. חוק האומנים.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר מ. בנטוב:

בסדר היום שני סעיפים: דיון בעניני

צפת וטיוט הדיון בחוק האומנים.

קבלתי הזמנה ~~ל~~ למטיבה עם הנספחים
המסחריים מאחרות המזרח ליום השני.

י. אורי:

הייתי רוצה לדעת מי הם המזמינים. ואני חושב שבמקרה כזה היו"ר היה צריך לכנס ישיבה קצרה להחיעצות.

השאלה היתה פרוצדורלית גרידה. נתקבלה
הזמנה זו שראיתם. מזכיר הועדה שאל

היו"ר מ. בנטוב:

אותי מה לעשות אהה. אני הבינתי שועדת הכלכלה אכסופיצייה בתור ועדת הכלכלה לא השתתף בזה, אלא הבינתי שמזמינים כל חבר שרוצה. להתעלם מזה לא יכולתי. אינני מניח שכל הזמנה כזאת שתבוא, אני צריך לכנס את הועדה, או שאני צריך להיות דפרנט להטברה. אלא מה? אמרתי שהמזכיר צריך להוציע לכל חברי הועדה שישנה הזמנה כזאת, אם החברים לא הבינו, יכלו לבקש את הטופס האורגינלי של ההזמנה.

אני חושב שהתנהגותו של היו"ר היתה כשורה. אם הוא מקבל הזמנה על שם ועדת

ש. פרלשטיין:

הכלכלה, מחובתו להודיע, אם אין לו אפשרות אחרת, בכתב שנתקבלה הזמנה כזאת, ומי שמחענין בזה, צריך להוודע במזכירות מהו הענין.

היו"ר מ. בנטוב:
אנו עוברים לסעיף א' בסדר היום - דיון בעניני צפת. אני מניח שבענין זה אין לנו חלוקי דעות אידיאולוגיים כך שאיננו צריכים לקיים ויכוח אידיאולוגי. אני מבין שאנו צריכים לטכס מה הן ההמלצות שאנו צריכים להמליץ עליהן כדי לעזור לחיקון המצב בצפת. ההצעות שלהם מחפרטות לשורה ארוכה של כל מיני הצעות קונקרטיות, ואני מניח שנצטרך להדבר עם הרבה רשויות במדינה ולברר מה כל רשות יכולה לעשות.

ש. פרלשטיין:
ממכלול הבעיות שנציגי צפת עוררו, אנו צריכים לבחור לעצמנו 2-3 נקודות עיקריות ויסודיות ולדון עליהן, כי אם נחפשט על כל שטח הבעיות שהם עוררו פה, נצטרך לבוא בדבריה כמעט עם כל משרדי הממשלה, ולא נוכל להגיע בזמן, ואולי בכלל, לאיזה המלצות. לכן הייתי מציע שנחרכז בכמה בעיות שהן בעיקר יכולות לעזור לתקומתה של צפת.

היו"ר מ. בנטוב:
זה אולי בטלב יותר מאוחר. קודם כל נזכיר לעצמנו מה הם הדברים, וכל אחד רשאי להציע במה אנו צריכים לטפל. לי נראה שאם יש תקוה לענין זה, הרי היא מצרופ כל מיני דברים קטנים.

§ מה הציעו נציגי צפת? -
א. פינני החורבות וההריסות - דבר הקשור ברשות הפיחוח והאפוטרופוט על נכסי נפקדים.

ב. תיקון כל הדירות הראויות למגורים.
ג. הקמת מוסדות צבוריים ובניני ממשלה.

ד. בשטח הבניה הם מחפשים דרך ~~ל~~ למימון, וזאת הם מבקשים במיוחד מכספי תקציב הפיחוח - הקמת שוק מרכזי עירוני.

ה. שורה של בי"ס שהם מציעים לכוונם לצפת. ממשרד החקלאות הם דורשים הקמת בי"ס חקלאי הררי בצפת, וממשרד העבודה הקמת בי"ס מקצועי. ממשרד החנוך הם דורשים הקמת בית עם בשביל הנער. מצה"ל הם מבקשים הקמת בי"ס לקצינים.

ו. בענין תעסוקה - תכניות לתעסוקה מלאה וזה נוגע לקק"ל, למטעי האומה ומשרד העבודה.

ז. ממפת"ן הם דורשים הקמת מוסד לתעסוקת ילדים בצפת.

ח. כן הם דורשים להמשיך את פעולות הפיחוח של חברת "מקורות".

ט. בשטח התעשייה הם דורשים: אשראי זול, וזה ענינו של האוצר ותקציב הפיחוח; קרן השוואה להפרשי מחירי ההובלה, הפניית הזמנות של מוסדות צבוריים וממשלתיים לאותה תרופת שיטנה בצפת.

כ. כן הם דורשים הפניית עולים חדשים בעלי הון לצפת, וזה ענינם של מרכז ההשקעות, משרד האוצר ומשרד הפיחוח.

אנו מפסיקים עתה את הדיון בענין צפת ועוברים לסעיף ב' בסדר היום - חוק האומנים.

וכאן המצב הוא כזה, כאשר קבלנו את הצעת החוק היא כללה 39 אומנויות שעליהן בשתי צורות חל החוק הזה. מכיוון שהרשימה נשארה פתוחה, והועדה רצתה לדעת את דעת המשרד המסחר והתעשייה שהוא הממונה על ביצוע חוק זה, קבלנו ממנו רשימה שבמקום 39 אומנויות, יש בה רק 3 אומנויות וביניהן שתיים שהן בעצם שני ענפים של מקצוע אחד - סגלדרות אורטופדיה ועשיית מכשירים אורטופדיים, והמקצוע השני הוא - שענות.

אינני רוצה להכנס לפרטים, אבל נדמה לי שיש דיטפורורציה משוועת בין הרישא והסיפא של החוק הזה. אם החוק הזה

צריך לחול רק על פענוח וסנדלרות אורטופדית, אי אפשר לקרוא לו חוק
האומניא.

יחד עם זאת המשרד מציע שתנתן סמכות
לשר להכריז, לפי ראות עיניו, על כל מקצוע אחר בתור אומנות שעליה חל
החוק הזה, וכך מדובר על כך שיש אפשרות לבחינות רשות.

ש. פרלשטיין:

אנו בחרנו בוועדה שצריכה הייתה להכין רשימה
של אותם מקצועות שעליהם הבחינות תהיינה
חובה. מכיוון שלא הותאמה בוועדה, אני רוצה לשאול את הוועדה טימה את
עבודתה, ומה הם המקצועות שלפי הצעת הוועדה & יחולו עליהם בחינות חובה?

היו"ר מ. בנטוב: האם זו הייתה ועדת מטנה של ועדת הכלכלה,
או ועדה של המשרד?

מר הנגבי: זו הייתה צריכה להיות ועדה המורכבת מפקידי
משרד המסחר והתעשייה ומשרד העבודה פלוס

חבר הכנסת אדוב כהן.

סגן שר המסחר והתעשייה:

אני רוצה לה ביר מהו המצב. לחוק זה ישנן
כמה גישות. ברור שאפשר למצוא הצדקה לבחינות
בכל מקצוע, כי כל מקצוע נוגע לאזרח ולבריאותו. אפשר להגיד שגם סנדלר
וגם חייט, מוטב שיעברו בחינה. אבל אני מוכרח לציין שעמדת המשרד היא,
שבתנאים המיוחדים שלנו, גם את זרם העליה כגבע - אני מקוה באופן זמני -
הופסק, צריך להזהר מלהכביד מיד עם פלסום החוק במידה מופלזת על השתרשות
של עולים חדשים שברובם הם בעלי מלאכה. אני יודע שעמדת התאחדות בעלי
המלאכה היא להנהיג בחינות בחלק גדול של המלאכות. ואמרתם זאת לאנשי
התאחדות בעלי המלאכה, ואני מוכן לחזור על זאת כאן, - אני מוכן להגן
על דבריהם חיוביים לטובת המלאכה, אבל אני חושב שכאן נכנסה נימה של הגנה
על עמדות בעלי המלאכה הקיימים. הם אינם רוצים לחייב את בעלי המלאכה
שכבר עובדים שיעברו את הבחינות; הם מדברים על חדשים שיבואו ויחווטפו,
והנימה הזאת, לדעתי, קצת מסוכנת. ואנו חשבנו שיש ערך רב שנעשה צעד ראשון
להסדר ולא נכליל בבת אחת 20 מקצועות. וכצעד ראשון בחרנו בשלושה מקצועות,
ואינני רוצה לנמק מדוע בחרנו בשלושה אלה דוקא. אבל אני יכול להגיד, שאם
הוועדה תחשוב שצריך להוסיף עוד שני מקצועות ולמחק מקצוע אחד, על זה לא
יהיה ויכוח בינינו.

אינני שותף לדעת היו"ר שהצעת המשרד פירושה
ביטול כל החוק. אני רואה בזה התחלה בלבד, ואחרי שנקיים את ועדות הבחינה
ואת הוועדות הפקולטטיביות, יוכל שר המסחר והתעשייה כל שנה, לפי הצורך,
ולפי הנסיון, להוסיף מקצוע אחרי מקצוע, מתוך מגמה שבמרוצת הזמן ובסופו
של דבר נגיע לאותה רשימה מלאה כפי שהיא הובאה בהצעת החוק.

מר פרלשטיין שאל מה היו תוצאות הוועדה.
ובכן, הוועדה התחילה בעבודה והלכה בדרך של הצעת החוק האורגנילית, זאת אומרת
הכללה מכסימלית של המקצועות. כאשר אנו ראינו במשרד באיזה כיוון הולכת
הוועדה הזאת, מסרתי לאנשי המשרד את עמדת המשרד, וכאשר הם קבלו הוראה כזאת
משמשרד, ברור שממילא נפסקה עבודת הוועדה.

היו"ר מ. בנטוב:

כפי שאני מבין את הפרוצדורה התחקית
אצלנו, את ההצעות מביאה הממשלה ולא המשרדים.
אנו קבלנו הצעה זו שהיא הצעת הממשלה. אני רוצה לדעת, הצעה זו שהובאה
בפנינו עכשו, היא הצעת הממשלה או הצעת המשרד. ואם זוהי עמדת הממשלה,
אני רוצה לדעת מה נשתנה מאז דצמבר 1952 ששינה את דעת הממשלה.

ש. פרלשטיין:

אני חושב שיש כאן טעות. היו"ר לא השתתף
בדיוני הוועדה בענין זה. ראשית כל הוועדה
לא קבלה את הצעת הממשלה שתהיינה רק בחנת חובה. הוועדה קבלה בתור פרינציפ
שתהיינה בחינות חובה ובחינות רשות. לאחר שקבלנו פרינציפ זה נתנו הוראה
לוועדה בראשותו של מר כהן איזה מקצועות להכניס בבחינות חובה, ואמרנו -
אלה המקצועות הקשורים בסכנה לבריאות הצבור.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. סוזאייב קודם כל, לא חל כל שינוי מאז הממשלה הגישה את הצעת החוק, וגם היום חושבת הממשלה שהחוק הוא חיוני בקווים שהיא הגישה. חלק מהרשימה, הממשלה לא אז ולא היום רואה בו איזה דבר כתורה מהר שיני. ועל כך יכולות להיות דעות וגישות שונות. כאשר שמענו מה הן הדעות בועדה ולאחר שהתיעצנו עם האנשים הנוגעים בדבר, ב אנו לדעה זו.

היו"ר מ. בנטוב: המטרד או הממשלה?

סגן שר המסחר והתעשייה: המטרד, באופן פורמלי - הממשלה. אינני רואה ברשימה זו ש אלה כל כך עקרונית. אם הועדה תגיע לידי מסקנה ששאלת הרשימה היא חלק נכבד מאד מהחוק, ובצורה כזאת היא עלולה לרוקן את החוק מתכנו, אני רוצה להשאיר לי את הזכות להביא בפני הועדה את דעת הממשלה המוסמכת לישיבה הבאה.

מר הנגבי: למטרד המשפטי לעצם העניין, אין שום דעה. אבל אני רציתי לשמש לפה ליועץ

המשפטי של מטרד העבודה.

ההחלטה היחה גם בהצעת הממשלה וגם בהצעת הועדה שהשינויים יעשו על דעת שני השרים: שר המסחר והתעשייה ושרת העבודה.

כך אני רוצה להוסיף, שמטרד העבודה עמד על הכלל שני מקצועות שהוצעו על ידי הממשלה של ההסתדרות - הרדיו והאופטיקה שאינה ברשימה של החוק.

ע. מימון: אני רואה מהפכה שלמה בהגשת רשימה של 3 מקצועות במקום 39, ואני מתנגדת לכך בכל תוקף. אני חושבת שאנו צריכים לעבור על הרשימה ולהחליט מה אפשר להוציא ומה אפשר להוסיף.

מ. וילנר: אני רואה בהצעה עמקה עקרונית - בטול החוק, אלא שאין זה נעים לבטל אותו באופן רשמי, ועל כן מקטינים את הרשימה לשלושה מקצועות.

לאור הודעתו של סגן שר המסחר והתעשייה, אני מציע שנבקש את עמדת הממשלה הברורה, היות והתיקון שהוצע על ידי המטרד אינו תיקון כמותי אלא איכותי.

י. אורי: אני מקבל את הצעת מר סוזאייב, שהממשלה תעייך בדבר, ובישיבה הבאה נקבל את עמדת הממשלה הברורה בעניין זה.

היד"ר מ. בנטוב: אני מבין שרצון הועדה הוא, שהממשלה תודיע באופן ברור, אם היא לוקחת את הרשימה בחזרה ונותנת לנו רשימה אחרת, או שהיא נותנת לנו לדון ברשימה המקורית.

סגן שר המסחר והתעשייה: אני אדאג לכך שבהקדם האפשרי תקבלו את עמדת הממשלה.

היו"ר מ. בנטוב: אנו חוזרים לדיון בענייני צפת. הקראתי את רשימת ההצעות, ועתה אנו צריכים לשמוע את דעת החבריה.

י. אורי: אנשי צפת יכולים לבוא אלינו בהצעות שונות, שיש להן ערך, אבל ערך זמני ולא יסודי. אני הייתי רוצה שנדון בדברים היסודיים שיכולים לשנות את המצב בצפת לא שינוי זמני בלבד.

אני רואה בצפת שני דברים: את החקלאות שבטביחה ואת אוויר המקום. קדושת המקום זה דבר בפני עצמו. גם האוויר אינו כל כך מיוחד בצפת. ישנם מקומות בארץ שיכולים להתחרות בצפת במובן קרירות האויר.

לדעתי, תקומתה של אפת היא בחקלאות.
על בסיס זה יכולה לבוא התעשייה וכל מיני דבריה אחרים. מדבריו על בי"ט
חקלאי בצפת. אינני יודע למי. אינני שולל זאת אני רק אומר, שזה יהיה
בהחלט הדגים לפני הרשת. גם בענין החקלאות הייתי מזהיר קצת. הח' עשני
הביא לדוגמה את כרמי היין. אתם יודעים איזה משבר עובר על ענף הכרמים,
וכרמים שנמסרו רואים לעקור אותם. אבל לעומת זאת יש מקום בצפת לגידול
ענבי יין למאכל. אותו דבר בענין שמורי פירות וירקות, כי אנו יודעים
מה מאג הקליטה של שמורי ירקות ופירות כיום בארץ.

אני רואה את צפת כמקום מתאים לגידול
טבק. כן אני חושב שיש מקום להקית בצפת בית גד ומפעל לתעשיית קרמיקה,
כי חמר הגלם נמצא במקום. יתכן שיש גם מקום להקמת משתלות בצפת, וזאת
אריך לעשות משרד החקלאות בשיתוף עם הקק"ל.

אם כל אלה יקומו בצפת, אז יש מקום
לקייטנות בצפת, אבל אינני חושב שבזה אריכה להיות הגזמה.

אינני יודע אם אנו יכולים להחליט פה
בענין גבולות השיפוט, ואינני חושב שזה משפיע על הרציונות הכלכליות.

מה שנוגע לחוות חקלאיות, זה פרק בפני
עצמו. אני שולל חוות חקלאיות בארץ בכלל. אינני שולל את כל יתר ההצעות
שהובאו כאן על ידי נציגי צפת, אני רואה בהן דבריה פאליטיביים.

י. ניצני:

אני זוכר שבזמנו הייתה חברה לפיתוח
צפת, ובה הייתה שותפת ההסתדרות. ברכה
רבה מעבודתה של חברה זו לא ראינו.

כאשר אני רואה את כל שורת ההצעות,
הרי זה ענין למו"מ עם כל מיני משרדים, דבר שאנו לא נוכל לעשותו. אני
חושב שאנו יכולים להעלות הצעה אחת, לאור הניסיון שהיה עד עכשו, על
הקמת ועדה שתדאג לפיתוח אפת וחבוא בדבריה עם כל המשרדים הנוגעים בדבר.
זו יכולה להעלות ההצעה המעשית היחידה שאנו יכולים להעלות כאן, ואנו
נשמון את ידינו על ועדה כזאת וננייע לה במידת האפשר במו"מ עם כל
המשרדים כדי שנראה את צפת קמה מהריסותיה.

ב. אבניאל:

קראתי בעיתונות היסנה איזו ועדה מסלתיח
גינסטרדית, העושה בדיוק אותה עבודה
ואינני חומר שאנו מיננו רשמים לדון בענין
לדון יחד? שנית, אני סבור עלינו לקבל מהם את החקר, ולהדריך אותם
במה שידוע לנו בענין זה.

לדעתי יננו 3 גורמים לירידת המצב
בצפת, ואינני בטוח, אם גירדנו לסכנתה עם אפת חדלה להיות נקודת
מעבר בין סוריה, לבנון ומצרים, אין זה גירדנו לבנות, עם היה חדלה
לעמם מרכז מכירה ליסובי הסביבה, גם פה אין גירדנו לסנות חר ה.

לכן המלצותינו חייבות להיות פוטנות
ל-3-4 דבריה יסודיים שבהם מסור לבנות, והמסלה לא עשתה מסת זה.
כולנו מדברים על חשיבות הערים כמו אפת וירושלים, ואיננו עושים ולא
כלום לא לגבי צפת ולא לגבי ירושלים. מה היה מונע מאתנו לתת תנאי
עדיפות לכל התעשיות הקלות יבואן בין חשיבות להובלת חמרי הגלם, כדי
שתלכנה לצפת? ונני שתכוון לעדיפות גצווד, חמרי גלם ומשמרי. מה אנו
חייבים גם להוקיע, גם לאתריע וגם לתבוע, כי זה עלול לתקן את המצב.

דבריה אחרים הם מה שדבר עליהם חבר
הכנסת מורי. ישנו תנאים מסויימים בצפת לגידול פירות ואפילו כרמי
יין. מני מספין במחנה סלמה ימפטר לערוק יין לחו"ל.

ודבר שלישי, זה שוב מקור טבעי וגם
פה חייבים לתת זכות עדיפות לעהים כמו צפת וירושלים - פיתוח קייטנות
ותיירות, ואל יגידו לי שזה אינו ניתן לשיפור. ואני חושב שאנו יכולים
לארגן תיירות פנימית גדולה.

אני חוזר על הצעתי, שהועדה תתרכז
ב-3-4 המלצות שבהן תגיד דברים בדורים וחדופים ותתבע את המטסלה
למעטים. נוסף לכך, יש רעיון נכון בדברי מר נשצני - יקטנו גוף רציני
שזו תהיה האמביציה והתפקיד שלו - לפתח ערים כמו צפת וירושלים.

היו"ר ס. בנטוב:
לאחר הישיבה הקודמת פנה אלי נציג
מסדר הפנים ואמר לי כי סר הפנים מתכוונן
להקים ועדה שתחקור את בעיות צפת. הוא שאל אותי אם אני מתנגד לכך,
ואמרתי לו שאין לי כל התנגדות. כל מסדר רשאי לעשות זאת. ושנית,
פנו אלינו דיוצים המלצות שלנו, ואנו צריכים לעשות את עבודתנו.

ע. סימון:
כאשר אני רואה את רשימת ההצעות, אני
אומרת: תפסת מרובה לא תפסת. כל תקציב
הפיתוח לא יספיק להגטמת המלצות אלו. אני גם כן חושבת שעלינו
להתרכז טב-4-5 בקורות.

אני חולקת על דברי מר אורי ביחס לחקלאות,
כי בצפת אין מספיק מים. לדעתי, יש להקים בצפת מפעל ליהלומים וכן
יש מקום לגידול טבק בצפת.

ס. חזני:
אני מסכים לדברי מר ניצני שאחת ההמלצות
או ההמלצה הראשונה צריכה להיות, שיט
להקים גוף שיהיה מסוגע לאותו דבר, כי מהמלצות בלבד צפת לא תיבנה. וגוף
זה בין אם יהיה צבורי או ממסלתי, צריך לעמוד בראשו אדם שזה יהיה
תפקידו. יחד עם זאת צריך להציע סורה של המלצות שהמטסלה תקבל אותן,
והן תהיינה בסיס לפעולת הגוף הזה.

מה שנוגע להמלצות, אתחיל מטסח החקלאות.
אין כל ספק שיט לעשות משהו בענין זה. אבל אינני יכול להיות סותם
להתלהבות של מר אורי, שהחקלאות תפתור את בעיות צפת. לפי ידעתי הברורה
את המצב, אין מקום ליותר יטובים בסביבת צפת. להפך, אותם יטובים
שישנם, הם אינם מתפרנסים מהחקלאות אלא מהכשרת הקרקע. מר אורי דבר
על יעור. הקק"ל עושה פעולה נהדרת בסביבות צפת בטסח היעור. אי אפשר
לעשות יותר. וזה באמת מה שסחזיק את צפת, כי אנשים חיים מעבודות היעור
ל-הקק"ל.

טבק? במידה שהטוק יכול לקלוט טבק מקומי,
היטובים מגדלים טבק. אי אפשר להבנות מזה. אבל אפשר לעשות משהו. וקודם
כל בענין הכרמים. יש בטביבות צפת גבעות שאפשר לנטוע בהן כרמים, ודוקא
ענבי יין, ואני שותף לדעתו של מר אבניאל שהאפשרות לייצוא יין הן
כמעט בלתי טוגבלות. אפשר להביא לידי כך סכל יהודי בעולם יקנה בקבוק
יין של א"י לשבת. אולם לא אנסי צפת יטעו את הכרמים, כאן יש צורך
להמליץ על איזה גוף ממסלתי, או ממסלתי למחצה שיטע כרמים, ואפילו
בשותפות עם בעל היקב, או חק"ל או מהדרין או מטעי האומה. זה יתן תעסוקה
לעשרות אנשים.

ישנם מטעים בצפת, אבל הם טובים לקבלנים
ומעובדים על ידי ערבים מב"י. דבר זה לא יתכן.

אינני שולל את הרעיון של הקמת בי"ס חקלאי
בצפת. כן אני חושב שיט מקום לפיתוח מטקי עזר בצפת. יש צורך להקים
בית בד בצפת, כי זה אבסורד - ישנם מטעי זיתים בצפת, דכדי לעכדם טובילים
אותם טצפת לרטלה. יש מקום, ולא רק מקום, אלא צריך להקים בצפת ביח"ר
לסטורי טקטור וירקות. זה מה שאני רואה בטסח החקלאות.

פיתוח טמס יכול להיות רק בטמס התעסיה
ובטמס הקייטנות. וכאן צריכה להנתן עדיפות מכסימלית; וקודם כל עזרה
כספית והקמת ביתני תעסיה לסם ה חכרה. מלבד זה יש לתת סורה שלמה
של הנחות טרחיקות לכת, אפילו יותר מאשר למפעל מאוטר. אם המטמלה תקבל
המלצה זו ויהיה גוף שבראשו יעמוד אדם מסוחד שיתמסר לזה, הוא יביא
תעסיות קלות לצפת.

ישנם דברים אחרים שתלויים במשטרין במטמלה,
וביניהם - החיאת בי"ס המקצועי והקמת מוסדות של ספת"ן ומלבן בצפת.

כדי לפתח את ענף הקייט יש קודם כל
לטפר את טראה העיר ולפנות את ההריסות. שנית, יש להוזיל את סחיר
המים, כי המים הם יקרים מאד ומצומצמים מאד. שמעתי שהגיאולוגים ממלצים
מאד על קידוח בסיוני בצפת. אני חושב שאנו צריכים להסליץ על כם.

לדעתי, יש לחסדב על דרכים לעידוד
הקייטנות הזולה בצפת, קייטנות עממית. בארצות עם תנאים דומים לאלה של
צפת ישנם אנשים שיש להם בתים עם 3 חדרים, הם מצטמצמים או יוצאים
לחצר, ומסכירים את הדירות לקייטנים. כיצד אפשר להגיע לכך בצפת, אם
האנשים גרים בדירות בנות חדר אחד? אם תמצא אפשרות של מתן מסכנתאות
לבניה כזאת, זה יכול לפרנס הרבה מאד מספחות.

נוסף לכך, ישנם מוסדות ארציים שמחזיקים
קייטנות בסביל עובדיהם. מוסדות אלה צריך להפנותם לצפת. הצבא טרחיב
כיום את מפעל ההבראה שלו. צריך לדאוג שחלק יופנה לצפת. אותו דבר ביחס
לאגוד עובדי המדינה וארגונים אחרים.

ס. וילנר:
אני חושב שאנטי צפת רציעו הצעות נכונות,
וועדת הכלכלה צריכה, לדעתי, לתמוך בהצעות

אלו.

אני רוצה להגיד, כי אם הדיון כאן צריך
להיות מעשי, אינו צריך לצאת מנקודת ראות מה יותר טוב באופן אבסורקטי.
אנטי צפת הביאו הצעות קונקרטיות על יסוד התנאים המיוחדים של צפת. לפי
דעתי, הצעות אלו צריכות לטמס בסיס לדיוני הועדה. אני מתיחס ברצינות
להצעות מועצת פועלי צפת, אבל אני רואה את הסנוי העיקרי בצפת בסנוי
הסלטון.

נציגי צפת העלו קודם כל את בעיית העבודה,
וזו הסיבה העיקרית המרחיקה את האנשים מצפת. גם מזכיר לשכת העבודה של
צפת אמר, שהוא מבין את הפועלים שאינם רוצים לצאת לעבודת היעור בגלל
הפרינציפ של הסכר שלפיו מקבלים 2 לירות ליום. במידה שאנו יכולים להספיע
על מוסדות אחרים, עלינו להספיע גם על הקק"ל, כי זה ענין רציני מאד,
כי האנשים מסרבים לצאת לעבודה בתנאים הקיימים.

דבר שני קונקרטי-מעשי, אלה הם המפעלים
הקיימים בצפת. יש סורה של מפעלים שצמצמו את עבודתם בגלל חוסר הון חוזר.
כל התעסיה בצפת מעסיקה כיום 100 פועלים, כעוד שבזמנו הועסקו בה 350
פועלים. 250 פועלים במקום קטן כזה, זה סינוי יסודי של המצב. מכאן,
סעלינו להסליץ על מתן אשראי להון חוזר למפעלי התעסיה בצפת.

אני חושב שצפת יכולה לטמס טרכז קייט.
אפשר לארגן זאת בצורה שהזכיר מר חזני, אילו היה שיכון אנושי יותר.

בעיה חסורה בצפת מהווה המחסור בבית יולדות.
אצי קבלתי אינפורמציה סקרו סקרים של מוות, כי נסי צפת סצריכות ללדת -
צריכות לנסוע לבי"ח בטבריה.

יש גם בעיה של בעלי המלאכה בצפת. חלק
לא קטן מהעולים החדשים אינם פועלים ולא חקלאים אלא בעלי מלאכה, ואילו
היו נותנים להם הקלות מסוימות, יכלו לפתח בתי מלאכה.

ט. פרלסטין:

בתחילת הדיון אמרתי שאני חושב, שלא
נבוא לעזרת צפת אם לא נתרכז בכמה דברים
עקריים. היה לנו דיון דומה בענין ירושלים, אם כי המצב בצפת יותר
חסור מאשר בירושלים.

בחלק ניכר של הדברים אני מזדהה עם דבריו
של חבר הכנסת וילנר. קודם כל אנו צריכים לצאת מהנחה בשה אנו יכולים
לנבוא לעזרת הדברים הקיימים כבר בצפת. וכאן צריכים לעשות הכל בכדי
שכל הטפעלים הנמצאים בצפת יוכלו לעבוד בתנאים שווים כמו ביתר הערים.
את ההגבלות הקיימות בשטח התעשייתי ובשטח הקייט, יש להסיר. וההגבלה
הראשונה היא בענין ההובלה. אנו צריכים להמליץ, כפי שהמלצנו בענין
ירושלים, שתהיה קרן הסוואה למחירי ההובלה, ופחירי ההובלה בצפת יהיה
כמו בירושלים, חיפה ותל-אביב.

אני יודע שבהר כנען קוב טיט עולה 700
פרנטה. אנו צריכים להמליץ, בדומה להמלצה שהמלצנו ביחס לירושלים, שיהיה
מחיר אחיד לטיט בארץ, שיאופשר על ידי קרן הסוואה להוזלת מחיר הטיט.

אני חושב שהדבר הטבעי היכול להציל את
צפת מניוונה זה ענף הקייט. וכאן ישנם כמה דברים יסודיים שהכרחי לסנותם.
דבר ראשון, זוהי העזובה הנוראה בעיר שמדי שנה בשנה הולכת וגדלה.
על כן יש לפנות את ההריסות, לתקן את הכבישים והמדרכות; ולהתקין תאורה.

צדק חבר הכנסת וילנר, בעטתה שגיאה חסורה
בתכנון הטיכון בצפת. ברור שיטנם אנשים שאינם יכולים להתאכסן בבתי
מלון גדולים, ולמענם צריך היה להתקין אותה טיט קייט שהזכיר מר חזני,
בדירות פרטיות של אנשים.

אני מצטרף להצעת מר ניצני על הקמת גוף
מיוחד, אבל זה יתכן רק אם נמליץ מטלצות שלפיהן יוכל לפעול הגוף הזה.
אם נמליץ על הסרת התקלות הקיימות המכבידות על התעשייה והקייטנות, ואל
מתן הלוואות מתקציב הפיתוח להשלמות בתי מלון שהחלו בבנינתם, אני חושב
שבזה בעסה הרבה לתקוותה של צפת.

ר. פלדמן:

לדעתי, ישנם כמה דברים מיידים שצריך
לעשותם בכדי לעזור לתיקון המצב בצפת. מפי
נציג האוצר שמענו שהאוצר מוכן לעזור כדי להפעיל את הטפעלים הקיימים
בצפת כמו מפעל "אסתם" שנסגר בגלל חוסר הון חוזר. אנו צריכים להמליץ
כפני מסרד המסחר והתעשייה על מסירת חמרי הגלם לביח"ר "דקל" במקום, כפי
שמקבלים בתי החרושת "סמן" ו"יצהר".

שמענו מן דברים מזעזעים בקשר למטעי
האומה. מסכירים אדמה טובה לאנשים פרטיים שעינם רק לנצע, והם פשוט
מחריבים את המטעים האלה. אני מציע על כן להזמין את נציגי מטעי האומה
ולנבוא אתם בדברים כדי לסנות את פני הדברים שנוי יסודי. אפשר למסור
את המטעים האלה לאנשי המקום שיתפרנסו מהם.

ביחס להצעתו של מר ניצני על הקמת רשות
מיוחדת, אני מציע להזמין את נציגי החברה לפיתוח צפת, סלדעתי, אפשר
עוד להפעילה מחדש.

מה שנוגע לענף הקייט, אפשר לעשות גבולות
ובצורות בשטח התיירות הפנימית בצפת, אבל לא במצב הקיים שם כיום. אני
שאלתי את ראש העיר אם יש פיקוח על בתי המרגוע, פא באמר לי שהמצב
הסניטרי הוא איום ונורא, המחירים הם גבוהים וביצול האנשים הוא מזעזע.
אני נסיתי לחקור את הבעיה, ושאלתי רופפים ונתברר שהם אינם מוכנים
להמליץ על הבראה בצפת, והם מפנים את האנשים למקומות אחרים. אני חושב
שבשטח זה צריכה לטפל בעירייה וביכולתה לעשות רבות.

מה שנוגע לכרמים, אני חושב שיש מקום
לנטיעת כרמים חדשים ולייצוא יין, באם יהיה פיקוח על היצוא, כי אני
יודע שיטנם זיופים רבים בשטח זה. אני מציע שנוזמין את בעל היקב מצפת
ונסמך מה בפיו.

לסיכום אני מציע לחלק את ההטלעות שלנו
לשניים: דברים שאפשר לעשותם מיד, ודברים שאפשר לדחותם.

א. חזני:

אני רוצה להצטרף לדברי מר וילנר ביחס
לשכר הדחק בין בקק"ל ובין במקום אחר.
אני יודע שבמסגרת העבודה מתגבשת מחשבה להעלות את שכר הדחק באיזורים
מרוחקים. אני מציע שבמליץ על כך קודם כל לגבי צפת, למסגרת העבודה והקק"ל
יעלו את שכר עבודות דחק, כדי לסטוך אנשים, ועל כל פנים, כדי לעצור
את העזיבה.

ב. פרלסטין:

אני נאלץ להגיב על דברי מר פלדמן בכדי
לדבריו שברצמו לא יסארו ללא תשובה. אני
דוחה את האטמה וההטמעה הכוללת על ענף הקייטנות. אי אפשר להגיד שאנשים
בצפת אינם יכולים לקבל איכסון ואסור להגיד דברים כאלה שרופאים או
אנשים אחרים ממליצים לא לבקר בצפת. אני חושב שעל ידי דברים כאלה אנו
עושים שירות לעצפת, ואם כי לפעמים התנאים האובייקטיביים הם כאלה
שאינם יכולים לספק את הצרכים של התיירים, אי אפשר לדבר בהטלה. אני
חושב שרוב רובם של האנשים הכאים לצפת, וגם התיירים הרגילים לתנאי
איכסון טובים ביותר, מלאי הערצה לתיירותים שהם מקבלים בצפת.

ג. בנטוב:

אני רוצה להעיר שקבלתי את דברי מר פלדמן
לא כהטמעה לגבי כל הענף, אלא הבינותי
לדבריו שיטנם רבים הכאים לצפת ומתאוננים על התנאים הקיימים שם.

אינני רוצה להסתחף פרגע בולכוח. אני
רק רוצה להציע הצעה פרוצדורלית. אני מבין שבסלב האחרון נצטרך לקבל
מלצות. אבל נצטרך לעבור עוד סלב של בחינת הדברים עם האנשים הנוגעים
בדבר. אם תרשו לי אזטין ליטיבה הבאה 2-3 מסרדים ובטתי יטיבות נטמע
את הנוגעים בדבר. אני מציע שנשלח להם את הפרוטוקול ונבקשם שיכתובנו
ליטיבה.

היטיבה נועלה בטעה 13.45